

Microsoft'un Yeni Kâbusu Linux

Ekim ayının son haftasında Microsoft şirketinden bir mühendisin hazırladığı gizli bir belge ünlü Linux yazılım geliştiricisi Eric Raymond'a sızdı.

Bu rapor açık yazılım hareketini ve özellikle Linux'un, Microsoft şirketine kısa/orta dönemde bir tehdit oluşturduğunu konu alıyordu. İşin bir diğer ilginç yanı bu belgenin zamanlaması. Çünkü tam bu sıralarda, Microsoft'un rekabet dışı yöntemler izleyerek tekel olmayı güçlendirmeye çalışması üzerine açılan dava gündemdeydi.

11 Ağustos tarihinde Microsoft şirketinde mühendis olan Vinod Valloppillil tarafından hazırlanan belge, Amerikalıların Halloween olarak anılan cadılar bayramı haftasında Raymond'a sızmış ve bu nedenle de belge Halloween dosyası olarak adlandırılmıştı. Raymond'a göre bu dosyanın yayımlanması Microsoft'un kabuslarının gerçekleşmesini sağlayacak. Zira artık insanlar Linux'un ne kadar güçlü bir işletim sistemi olduğunu ve Microsoft'un perde arkasında çevirdiği işleri görecek.

Valloppillil ile yapılan konuşmada, dosyayı hazırlayan mühendis "Microsoft bu dosyanın kendisine ait olup olmayacağı üzerine bir yorum yapmayacak" dedi. Ancak Valloppillil'in patronu, yatırım pazarlama grup yöneticisi Ed Muth'la yapılan görüşmede, Muth "Dosyayı satır satır kontrol etmedik ancak bu, Ağustos ayının ortasında şirket içinde dolaşan belgenin aynısı gibi" dedi. Ona göre bu dosyanın amacı, şirket içinde orta dereceli yöneticiler arasında açık yazılım konusunda bir tartışma başlatmak. Muth ayrıca, Valloppillil'in dosyanın sonunda önerdiği çözümlerin hiçbirinin, yapılacak olsa dahi henüz uygulamaya geçmediğini söylüyordu.

Dosyaya göre Linux Microsoft'un Windows NT sunumlarına karşı büyük bir tehdit oluşturuyor. Microsoft'un Linux'la başatması için önerilen çözümler arasında, işlevselliği ge-

nişletilip bunu başlıca protokoller/servislerin içinde birleştirilmesi ve yeni protokollerin üretilmesi yer alıyor. Ayrıca dosyaya göre, şirketin Linux ve kimi Unix sistemlerinin başlıca WWW tarayıcı olan Netscape'in Mozilla'sına karşı savaşması için yeni planlar tasarlanması gerek.

1991 yılından günümüze kadar yaklaşık 7-10 milyon Linux işletim sistemi dağıtılmış durumda. Genellikle bedava ya da küçük bir ücret karşılığı dağıtılan Linux işletim sistemi, ilk başladığı günden beri binlerce gönüllü programcının üzerinde çalıştığı açık bir yazılım projesi. Öte yandan Microsoft işletim sistemlerinin 140-200 milyon kullanıcısı olduğu tahmin ediliyor. Ancak Linux, özellikle bu yıl o kadar yaygınlaştı ki, bilgisayar endüstrisi devleri IBM ve Oracle firmaları kendi ürünlerinin bir kısmını Linux'ta çalışacak şekilde hazırlayacaklarını açıkladılar. Intel firması da piyasaya süreceği 64 bitlik yonganın Linux'a destek ve-

reğini açıkladı. Bilgisayar üreticisi Dell firması ise çıkaracağı sunumcuları Linux işletim sistemi ile satılacağını açıkladı.

Öte yandan Valloppillil'in hazırlanmış olduğu Halloween dosyası birçok Linux geliştiricisi ve kullanıcı-sını memnun etti. Çünkü dosyada artık Linux'un ticari bir yazılım düzeyine ulaştığı kabul ediliyor. Aynı zamanda Linux ve Apache gibi yazılımlarının bu kadar yaygın olmasının nedenini İnternet'te kullanılan yazılım standardı TCP/IP ağ protokolüne bağlıyorlar.

Böyle bir hareketi önlemek içinse TCP/IP gibi protokol standartlarının, sadece Microsoft ürünlerinde bulunan standartlarla değiştirilmesini amaçlanıyor. Bu şekilde oyunun kurallarının değiştirilmesi sağlanacak. Sonuçta, bildiğimiz "Microsoft işletim sistemiyle kullanıldığında daha iyi çalışacak" açıklamalarını duyacağız.

Buna en güncel örnek Microsoft ile Sun Microsystem arasındaki Sun firmasının geliştirdiği Java programlama dili üzerine yürütülen dava. Sun, Microsoft firmasının, kendi Java sürümünü çıkarıp bunun en iyi kendi işletim sistemiyle çalışacağını açıklamaları üzerine Microsoft aleyhine dava açmıştı.

Belgeye göre, açık yazılım hareketi tekniklerini kullanmasının, Microsoft için iyi olacağı belirtiliyor. Bu şekilde herhangi bir programcı kendi il-

gi alanına göre bir programa yeni özellikler ekleyebilir. Ancak şu anda şirketin, kendi uygulama programlarına katkıda bulunmak isteyen işletim sistemi programcılarında bir kolaylık sunulmadığı yazılıyor.

Linux Nedir?

UNIX işletim sisteminin serbest sürümü olan Linux, başlangıçta 1991 yılında Linus Torvalds adlı, Finlandiya'da Helsinki Üniversitesi'nde okuyan bir öğrenci tarafından sadece hobi olarak geliştirildi. Torvalds bunu küçük bir UNIX işletim sistemi olan Minix'ten esinlenerek gerçekleştirdi. Daha sonra İnternet'teki birçok UNIX programcısı yardımlarıyla bugünlere geldi. Bugün ise dünyada 7 milyonun üzerinde kullanıcısı var.

Linux başlarda Intel tabanlı kişisel bilgisayarlarda kullanılmak üzere geliştirildi. Ancak kısa bir süre sonra birçok değişik mimari için de uyarlamaları çıkarıldı. Intel mimarisi dışında, Alpha (Eski Digital şimdiki Compaq'ın 64 bitlik işlemcileri) ve Sparc (Sun işletim sistemleri) mimarileri üzerinde aynı düzeyde çalışan dağıtımları çıkarıldı. Apple, Silicon Graphics gibi firmaların mimarileri üzerinde çalışması için çalışmalar sürüyor.

Günümüzde Linux altında çalışan, paralı ya da paylaşılan (shareware) uygulama yazılımı yeterli sayıda bulunmaktadır. Bu bakımdan, sözcük işleme, hesap tabloları, İnternet bağlantısı, çizim görüntüleme ve çoklu ortam aracı dahil olmak üzere birçok uygulama için LINUX kullanılabilir. Bunlar hiç de amatörce hazırlanmış yazılımlar değil. Bunun en önemli kanıtı Titanic

adlı filmin animasyonlarının Linux üzerinde yapılmasıdır. Bunun dışında son günlerde yaygınlaşan Staroffice adlı program, Microsoft'un bildiğimiz Office paketinin bir benzeri. Bu program Türkçe fontları da destekliyor.

Diğer işletim sistemleriyle (örneğin Microsoft'un Windows türüleri) karşılaştırılacak olursa LINUX sabit disk üzerinde o kadar büyük bir alan kaplamamaktadır. Başka işletim sistemleri ile de bir arada barınabilir olması, kişisel her türlü kullanım için LINUX'u iyi bir alternatif kılmaktadır. Linux'un onlarca çeşit sürümü var. Bunlardan en çok kullanılanları arasında slackware, Red-Hat ve Caldera bulunuyor.

Programcılık ile uğraşan kişiler için de bir çok olanak sağlıyor Linux. Üzerinde C, C++, Fortran, Java, Pascal, Ada, Perl ve diğer derleyiciler; bunların dışında editörler, hata ayıklayıcıları bulabilirsiniz.

Bunun yanı sıra diğer işletim sistemlerinin tersine Linux işletim sistemi hakkında her türlü bilgiyi, kullanım kılavuzunu İnternet üzerinden bulabilirsiniz: Tüm dünyadaki LINUX kullanıcılarının katkıda bulunduğu, Linux kullanıcılarına işletim sistemiyle ilgili ihtiyaç duyacakları tüm bilgileri içeren LINUX Belgeleme Projesi (LINUX Documentation Project) ve bu proje kapsamında hazırlanan 5 kitap ve çeşitli konularla ilgili 100'ü aşkın NASIL (HOWTO) dökümanı bulunmaktadır.

Bilindiği gibi UNIX, tüm İnternet'in servislerinin (neredeyse) doğal işletim sistemi. Linux bu nedenle temel ağ elemanı olarak gerçekten avantajlı. Bu konuda ihtiyaç duyabileceğiniz her türlü yazılımı bulmak mümkün (İnternet araçlarının önemli bir bölümü zaten işletim sistemiyle birlikte geliyor). Linux'la yapabileceğiniz bazı ağ işlemlerinden bazıları: e-posta servisi, WWW, FTP servisi, liste sunucusu ve mevcut pek çok servis.

Türkiye'de de bu konu üzerine çalışmalar yapan Türkiye Linux Kullanıcıları Grubu

(www.linux.org.tr) tarafından yürütülen

Türkçe Linux Dağıtım Projesi -

TüLiDaP dahilinde TURKUAZ

ortaya çıktı. LINUX işletim sistemi

üzerinde geliştirilen Turkuaz,

tüm Türkçe desteğini bir araya getirmeyi

ve bir dağıtım halinde sunmayı

amaçlıyor. Bunun için Linux'un Red-Hat 5 sürümünü temel alınarak, geliştirilen Türkçe desteğini bu dağıtıma ekleme yoluna girdi. Bu sürüm İnternet'ten birçok adresten bulunabilir.

Bunun yanı sıra Türkiye'de yer alan Linux kullanıcılarının birbirleriyle haberleşmesini sağlamak amacıyla Bilkent üniversitesinde bir linux tartışma listesi açıldı: linux@bilkent.edu.tr.

Bakalım, Microsoft ile Linux arasındaki bu gerginlik nasıl sonuçlanacak?

Alkım Özaygen

www.linux.org
www.linux.org.tr
www.opensource.org/halloween.html